

 NORSK AKKREDITERING	Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)		Dok.id.:D00067
	Godkjent av: Cecilie Laake	Versjon: 12.00	Krav Gyldig fra: 08.01.2026

Endringer siden forrige versjon

Endringer siden forrige versjon er beskrevet i kap 9

Innhold

1	Innledning	3
2	Definisjoner	3
3	Norsk akkrediterings logo	4
3.1	Utformingen av Norsk akkrediterings logo	4
4	Akkrediteringsmerke	5
5	Generelle krav til bruk av akkrediteringsmerke og fulltekstreferanse til akkreditering	6
5.1	Akkrediteringsmerke og fulltekstreferanse til akkreditering	6
5.2	Gjengivelse av akkrediteringsmerke	6
5.3	Preginger og relieffversjoner	7
5.4	Størrelse	7
5.5	Papirkvalitet	7
5.6	Adgang til akkrediteringsmerke	7
6	Regler for akkrediterte virksomheter og laboratorier i Norsk akkrediterings GLP-register ..	8
6.1	Rett til bruk	8
6.2	Bruk av akkrediteringsmerke under suspensjon	8
6.3	Bruk av akkrediteringsmerke ved tilbaketrekking av akkreditering	8
6.4	Ikke-akkrediterte aktiviteter	9
6.5	Offentlig materiale og reklamemateriell	9
6.6	Brev og brevhoder	10
6.7	Visittkort og epost-signatur	10
6.8	Rapporter og sertifikater	10
6.9	Kalibreringslaboratorier	12
6.9.1	Kalibreringsmerker	12
6.10	Prøvlingslaboratorier og inspeksjonsorganer	12
6.10.1	Inspeksjonsmerker	13
6.10.2	Referansemateriale – merker og dokumenter	13
6.10.3	SLP dokumenter	13
6.10.4	Biobanker – merker og dokumenter	13

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

6.11	Vurderinger og fortolkninger og annet materiale relatert til undersøkelsesaktiviteter utgitt av et akkreditert laboratorium.....	14
6.12	Feltkalibrering/prøving	14
6.13	Sertifiseringsorganer for ledelsessystemer, personell og produkter.....	14
6.14	Henvisning til internasjonale avtaler om anerkjennelse*	14
6.14.1	EA MLA.....	15
6.14.2	IAF MLA.....	15
6.14.3	ILAC MRA.....	16
6.14.4	Avtale om bruk av EA/IAF MLA og ILAC MRA merker	16
6.15	Annen bruk av akkrediteringsmerket	16
7	Brukere av akkrediterte tjenester	16
7.1	Sertifiserte foretak.....	16
7.2	Bruk i bedrifter med sertifisert styringssystem	17
7.3	Brukere av akkrediterte laboratoriers tjenester.....	17
8	Misbruk av akkrediteringsmerke eller henvisning til akkreditering	17
9	Endringer siden forrige versjon 11.07	18
	Vedlegg 1.....	20

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

1 Innledning

Kravene i dette dokumentet skal bidra til enhetlig henvisning til akkreditering eller annen godkjenning utført av Norsk akkreditering (NA).

Dokumentet muliggjør en aktiv bruk av NAs logo i akkrediteringsmerker, for på den måten å bidra til nasjonal og internasjonal aksept av kalibreringsbevis, prøvingsrapporter, sertifikater og andre aktuelle dokumenter utstedt av virksomheter som er akkreditert av NA og for laboratorier som er oppført i NAs GLP-register.

Kravene utdyper de generelle vilkår som gjelder for akkrediterte laboratorier, produsenter av referansemateriale, arrangører av sammenliknende laboratorieprøving, biobanker, sertifiseringsorgan, inspeksjonsorgan, miljøkontrollører, validerings- og verifikasjonsorganer og for GLP-registrerte virksomheter. I tillegg beskrives brukere av akkrediterte tjenesters adgang til bruk av akkrediteringsmerker.

2 Definisjoner

Akkrediterte virksomheter

Virksomheter som er akkreditert av Norsk akkreditering (NA) betegnes i dette dokumentet som *akkrediterte virksomheter*. Eksempler på slike virksomheter er:

- kalibrerings- eller prøvingslaboratorier
- sertifiseringsorgan
- inspeksjonsorgan
- miljøkontrollører
- SLP-arrangører
- produsenter av referansematerialer
- biobanker
- validerings- og verifikasjonsorganer

GLP-registrerte virksomheter

Laboratorier inspisert av NA i henhold til OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis (GLP) og er registrert i NAs GLP-register, betegnes i dette dokumentet som GLP-registrerte virksomheter.

Brukere av akkrediterte tjenester

Virksomheter eller personer som kjøper akkrediterte analyser, kalibreringer eller inspeksjoner av akkrediterte virksomheter betegnes i dette dokumentet som "kunders kunder".

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Sertifiserte foretak

Foretak og/eller personer som er sertifisert av akkrediterte system-, produkt- eller personellsertifiseringsorgan betegnes i dette dokumentet som *sertifiserte foretak*. Betegnelsen dekker også EMAS-registrerte foretak kontrollert av miljøkontrollør som er akkreditert av NA.

Akkrediteringsomfang

Akkreditering gis for et definert område av tjenester som f.eks. kalibreringstjenester, prøving etter bestemte metoder, SLP program, produsenter av referansematerialer, biobanker, sertifisering, inspeksjon, validerings- og verifikasjonsorgan og EMAS etter definerte standarder og/eller bransjer. I dette dokumentet betegnes et slikt definert område av tjenester som *akkrediteringsomfang*.

Dokumenter

Med "dokumenter" menes det i dette dokumentet trykksaker som f.eks. kalibreringsbevis, kalibreringsmerker, prøvningsrapporter, sertifikater, reklamemateriell og brev utarbeidet av akkrediterte virksomheter. "Dokumenter" brukes også om materiell publisert på internett og i e-post.

Logo

Logo er en entydig grafisk identifikasjon av en virksomhet.

Akkrediteringsmerke

Akkrediteringsmerke er en kombinasjon av NAs logo og identifikasjon av en konkret akkreditering.

3 Norsk akkrediterings logo

Retten til å bruke Norsk akkrediterings logo er begrenset til kun Norsk akkreditering (NA).

NAs logo er registrert fellesmerke nr. 333330 (ref. registreringsbrev fra Patentstyret).

3.1 Utformingen av Norsk akkrediterings logo

Form

NAs logo er bygget opp av kronen i det norske riksvåpen over bokstavene N og A som et stilisert symbol, og teksten "Norsk akkreditering" - evt. på engelsk: "Norwegian Accreditation".

Farge

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Logoen skal gjengis i sort med stilisert "N" i rødt - farge PMS 186C (ved trykking i 4 farger trykkes "N" i CMYK 2, 100, 85, 6). Alternativt kan logoen trykkes i helt sort, eller - for bruk på mørk bakgrunn - i helt hvit.

4 Akkrediteringsmerke

Akkrediterte virksomheter har rett til å bruke akkrediteringsmerke. Akkrediteringsmerke er en kombinasjon av Norsk akkrediterings logo og identifikasjon av en konkret akkreditering. Identifikasjonen av akkreditering består av akkrediteringsområdet og et tresifret tall. Akkrediteringsområdet og det tresifrete tallet betegnes som registreringsnummer i dette dokumentet. Unntaket er for EMAS hvor hver nasjon er tildelt sin identifikasjon sammen med et firesifret tall.

Akkrediteringsområdene er identifisert på følgende måte:

CAL	Kalibrering (NS-EN ISO/IEC 17025)
TEST	Prøving (NS-EN ISO/IEC 17025)
MED	medisinsk prøving (NS-EN ISO 15189)
MSYS	systemsertifisering (NS-EN ISO/IEC 17021-1)
NO-V-	EMAS miljøkontrollør
PROD	produktsertifisering (NS-EN ISO/IEC 17065)
PERS	personellsertifisering (NS-EN ISO/IEC 17024)
INSP	inspeksjon (NS-EN ISO/IEC 17020)
GLP	god laboratoriepraksis
PTP	SLP-arrangører (NS-EN ISO/IEC 17043)
VV	validerings- og verifikasjonsorganer (NS-EN ISO/IEC 17029)
RMP	produsenter av referansematerialer (NS-EN ISO/IEC 17034)
BIOB	biobanker (EN ISO 20387)

Eksempler på akkrediteringsmerker er gitt i Vedlegg 1.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

5 Generelle krav til bruk av akkrediteringsmerke og fulltekstreferanse til akkreditering

5.1 Akkrediteringsmerke og fulltekstreferanse til akkreditering

Ved bruk av akkrediteringsmerke, eventuelt ved annen henvisning til akkreditering, skal:

1. Akkrediteringsordningen ikke bringes i miskreditt
2. Det ikke skapes tvil om akkrediteringsomfanget
3. Det ikke gis inntrykk av at Norsk akkreditering (NA) har godkjent et produkt, tjeneste eller et styringssystem
4. Det er klart hvem som har utstedt dokumentet hvor akkrediteringsmerket er benyttet

Akkrediterte virksomheter skal, når akkrediteringsmerke benyttes, plassere dette sammen med egen logo eller firmanavn, som et minimum på samme side. Akkrediteringsmerke skal ikke virke større enn den akkrediterte virksomhetens logo. Den akkrediterte virksomheten skal kun benytte logo eller firmanavn tilhørende den akkrediterte juridiske enheten.

Akkrediterte virksomheter kan som alternativ til, eller i tillegg til å bruke akkrediteringsmerke i dokumenter, henvisne til sin akkreditering ved bruk av setningene nedenfor. Dette gjelder ikke for kalibreringsbevis og kalibreringsmerker.

"<kalibreringslaboratorium/prøvlingslaboratorium/SLP-arrangør/produsent av referansematerialer/biobank/sertifiseringsorgan/inspeksjonsorgan/validerings- og verifikasjonsorgan> akkreditert av Norsk akkreditering med registreringsnummer/registreringsnumre <XXX>"

eller

"laboratorium inspisert i henhold til OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis (GLP) og registrert i Norsk akkrediterings GLP-register under registreringsnummer..."

Bruk av akkrediteringsmerket eller andre fulltekstreferanser til akkreditering skal ikke være villedende med hensyn til hva som er akkrediteringsomfanget og hvem som er akkreditert.

Dersom en akkreditert virksomhet benytter seg av eksterne tjenestetilbydere som ikke selv er akkreditert, skal tjenestetilbyderen ikke bruke akkrediteringsmerket.

Den akkrediterte virksomheten er ansvarlig for riktig bruk av sitt akkrediteringsmerke.

5.2 Gjengivelse av akkrediteringsmerke

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Akkrediterte virksomheter skal ved bruk av akkrediteringsmerke alltid gjengi Norsk akkrediterings logo slik som beskrevet i dette dokumentet. I tillegg benyttes tildelt registreringsnummer som identifiserer akkrediteringen.

Dersom den akkrediterte virksomheten er tildelt flere registreringsnummer benyttes ett akkrediteringsmerke for hvert område, eller et felles (kombinert) merke med angivelse av alle registreringsnummer og områder. Felles akkrediteringsmerke kan ikke brukes på akkrediterte rapporter/sertifikater.

Registreringsnummeret skal trykkes umiddelbart under og sentrert i forhold til ordet "Akkreditering" i Norsk akkrediterings logo.

Registreringsnummeret skal være i font Arial i samme bokstavstørrelse som Norsk akkreditering i logoen.

Akkrediteringsmerker i andre farger enn de som er omtalt i dette dokumentet tillates ikke brukt uten forhåndsgodkjenning fra NA.

5.3 Preginger og relieffversjoner

Preginger og relieffversjoner kan benyttes i relevante farger angitt i dette dokumentet eller i svart/hvitt. Akkrediteringsmerker kan gjengis som vannmerker.

5.4 Størrelse

Norsk akkrediterings logo skal som et minimum gjengis i normalt lesbar størrelse på alle typer dokumenter.

Endringer i størrelse er kun tillatt når alle elementene i logoen endres proporsjonalt.

5.5 Papirkvalitet

Norsk akkrediterings logo skal trykkes på papir med en kvalitet som sikrer at rødfargen i "N" gjengis korrekt ut fra en visuell vurdering og at teksten er tydelig.

5.6 Adgang til akkrediteringsmerke

Akkrediteringsmerke overføres elektronisk til akkrediterte virksomheter ved innvilgelse av akkreditering og videre på forespørsel.

Felles akkrediteringsmerke kan fås tilsendt på forespørsel.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

6 Regler for akkrediterte virksomheter og laboratorier i Norsk akkrediterings GLP-register

6.1 Rett til bruk

For å være berettiget til å bruke akkrediteringsmerket skal en virksomhet ha en gyldig akkreditering, eller være registrert i Norsk akkrediterings GLP-register. Søkere kan ikke benytte akkrediteringsmerket.

Reglene for bruk av akkrediteringsmerket er like for akkrediterte og GLP-inspiserte virksomheter.

Resultater utgitt av en akkreditert virksomhet uten referanse til akkreditert status kan ikke betraktes som å være utført i samsvar med kravene i standardene som ligger til grunn for akkrediteringen, eller betingelsene i internasjonale multilaterale avtaler (MLA).

6.2 Bruk av akkrediteringsmerke under suspensjon

En akkreditert virksomhet skal ved suspensjon, umiddelbart slutte å utstede dokumenter, rapporter, sertifikater eller etiketter som bærer akkrediteringsmerke eller fulltekstreferanse til akkreditering.

Er virksomheten suspendert for en del av akkrediteringsomfanget, gjelder tilsvarende innen den suspenderte delen.

Den suspenderte virksomheten plikter å følge de krav som er gitt i Vilkår for å være akkreditert eller Vilkår for registrering i Norsk akkrediterings GLP-register. Merk at krav til anskaffelse av eksterne akkrediterte tjenester for aktiviteter en akkreditert virksomhet selv en periode ikke er i stand til å utføre er beskrevet i Vilkår for å være akkreditert avsnitt 6.3.8.

En suspendert virksomhet kan gis anledning til å benytte brevhoder eller dokumenter med merket eller fulltekst referanse til akkreditering under betingelser og innen en periode etter avtale med NA.

6.3 Bruk av akkrediteringsmerke ved tilbaketrekking av akkreditering

Når en akkreditering er trukket tilbake skal virksomheten umiddelbart stoppe publisering av ethvert dokument som bærer akkrediteringsmerket eller fulltekstreferanse til akkrediteringen - herunder også slik bruk fra sine kunder.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Den terminerte virksomheten plikter å følge de krav som er gitt i Vilkår for å være akkreditert eller Vilkår for registrering i Norsk akkrediterings GLP-register.

6.4 Ikke-akkrediterte aktiviteter

Akkreditering skal ikke hevdes direkte eller indirekte eller antydes for ikke-akkrediterte aktiviteter. Spesielt gjelder følgende:

1. En virksomhet som har akkreditering for bare en del av sine aktiviteter kan benytte akkrediteringsmerket eller referere til akkreditering forutsatt at det ikke er noen uklarhet med hensyn til akkrediteringsomfanget.
2. Dersom en virksomhet er sammensatt av flere enheter, der minst en ikke er akkreditert, skal bare de akkrediterte enhetene referere til akkreditering eller benytte akkrediteringsmerket. Når et felles dokument utgis, skal en presisering plasseres i umiddelbar nærhet av akkrediteringsmerket, f.eks. "En liste over akkrediterte enheter og omfang er tilgjengelig på forespørsel".
3. Dersom et datterselskap tilhørende en gruppe er blitt akkreditert, skal det ikke være noen uklarheter med hensyn til hvilken del av gruppen som er akkreditert. Dersom et felles dokument utgis, skal dette inkludere en beskrivelse av akkrediteringsomfang og hvilke organisasjonsledd som er akkreditert.

6.5 Offentlig materiale og reklamemateriell

Akkrediterte virksomheter kan benytte akkrediteringsmerke i reklamemateriell og annet offentlig materiale som gir en generell presentasjon av virksomheten, eller som spesielt beskriver akkrediteringsomfanget.

Dersom reklamematerialet også beskriver aktiviteter virksomheten ikke er akkreditert for å utføre, skal dette klart fremgå i beskrivelsen av disse aktivitetene.

Merket kan også settes på kjøretøyer som benyttes av den akkrediterte virksomheten, i stillingsannonser og på skilt som viser vei til den akkrediterte virksomhetenes lokaler.

Merket kan ikke benyttes på konvolutter.

Akkrediteringsmerke skal ikke plasseres på produkter som har vært gjenstand for samsvarsvurdering, med unntak for merking av kalibrering, inspeksjon, sertifiserte referansematerialer og merker knyttet til biologisk materiale.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Bruk av merke på produkter/gjenstander ut over hva som er angitt i dette dokumentet er ikke tillatt.

6.6 Brev og brevhoder

Akkrediterte virksomheter kan benytte akkrediteringsmerket i brev som gir en generell presentasjon av virksomheten, eller som spesielt beskriver akkrediteringsområdet. Dersom brevet også beskriver aktiviteter virksomheten ikke er akkreditert for å utføre, skal dette klart framgå i beskrivelsen av disse aktivitetene. Posisjon og størrelsen av merke skal være i henhold til krav i dette dokumentet.

På kommersielle dokumenter slik som pristilbud eller forslag (inkludert tilhørende papirer) relatert til tjenester som ikke faller inn under virksomhetens akkreditering, skal tjenestene som er akkreditert være klart og tydelig identifisert.

Dersom et pristilbud som bare omfatter ikke-akkrediterte tjenester skrives på ark med brevhode som bærer akkrediteringsmerket, skal det inneholde en lett leselig presisering som f. eks.:

"Pristilbudet omhandler tjenester som ikke faller inn under akkrediteringen".

Brev som blir skrevet på ark med brevhode med akkrediteringsmerke og leveres med rapporter eller sertifikater som ikke inneholder noen akkrediterte resultater, skal inkludere en presisering som f. eks.:

"Vedlagte resultater dekkes ikke av akkrediteringen".

6.7 Visittkort og epost-signatur

Bruk av akkrediteringsmerke eller fulltekst referanse til akkreditering på visittkort eller i epost-signatur tillates ikke.

6.8 Rapporter og sertifikater

Akkrediterte sertifikater, rapporter og kalibreringsbevis utstedt av akkrediterte virksomheter skal tilfredsstille de krav som settes til slike dokumenter i relevant akkrediteringsstandard. For å kunne anerkjennes som akkrediterte må de i tillegg inneholde følgende:

- Navn og adresse til den akkrediterte virksomheten
- Virksomhetens akkrediteringsmerke (alternativt en referanse til virksomhetens akkreditering hos NA).

Akkreditert virksomhet skal benytte akkrediteringsmerke eller annen tilsvarende henvisning til akkreditering i rapporter/sertifikater innenfor akkreditert omfang. Eventuell rapportering uten

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

henvisning til metodenes akkrediteringsstatus må eksplisitt beskrives i kundeavtaler og/eller etter aksept fra NA.

For sertifikater utgitt av sertifiseringsorgan gjelder egne regler, se punkt 6.13 i dette dokumentet. Enhver rapport som omfatter midlertidig resultater av en sertifiseringsprosess (som revisjonsrapporter) er ikke akkrediterte og akkrediteringsmerket kan ikke benyttes på slike resultater. Når en negativ beslutning fattes av et sertifiseringsorgan vil det ikke utgis et sertifikat, i slike tilfeller er sertifiseringsbeslutningen resultatet og skal påføres akkrediteringsmerket eller fulltekstreferanse til akkrediteringen.

Det er ikke anledning for ikke akkreditert rapportering i de tilfellene hvor rapport/sertifikat gjelder metoder der myndighetene setter krav til akkreditering, eller rapport/sertifikat brukes til rapportering til tredje part (offentlige instanser eller myndigheter).

En akkreditert rapport eller et akkreditert sertifikat skal kun beskrive samsvar med de kravstandarder eller normative dokumenter som virksomheten er akkreditert for. Dersom rapporten eller sertifikatet også inneholder resultater fra prøving, kalibrering, inspeksjon, sertifisering, validering eller verifikasjon, SLP-arrangører, produsenter av referansematerialer eller biologisk materiale (biobanker) utenfor akkrediteringsomfanget, skal dette klart framgå av rapporten.

Akkrediteringsmerket skal ikke benyttes i rapporter eller sertifikater som kun beskriver prøvinger, kalibreringer, sertifiseringer, inspeksjoner, validering eller verifikasjon, referansematerialer, SLP-arrangementer eller biologisk materiale (biobanker) virksomheten ikke er akkreditert for å utføre. Det skal heller ikke gis noen referanser til akkreditert status.

Akkrediteringsmerke skal ikke brukes på en måte som kan gi inntrykk av at akkrediteringsorganet er ansvarlig for nøyaktigheten av en test, kalibrering, inspeksjonsresultater, beslutninger om sertifisering, validering eller verifikasjon, referansematerialer, SLP-arrangementer eller biologisk materiale (biobanker) dekket av akkrediteringen.

Det tillates ikke bruk som antyder at akkrediteringsorganet godkjenner et kalibrert instrument, en test, referansemateriale, inspeksjonsobjekt, et innsisert produkt, biologisk materiale eller antyder at akkrediteringsorganet har godkjent et produkt.

Bruk av akkrediteringsmerke fra andre akkrediteringsorganer på rapporter/sertifikater er ikke tillatt med mindre det finnes spesifikk en-til-en avtale mellom akkrediteringsorganer om bruk av akkrediteringsmerket.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

6.9 Kalibreringslaboratorier

For å kunne benytte akkrediteringsmerke skal kalibreringsbevis inneholde en majoritet av akkrediterte resultater.

Bruk av akkrediteringsmerker på kalibreringsbevis utstedt av kalibreringslaboratorier akkreditert av NA skal være i samsvar med NAs krav til slike bevis.

Alle ikke-akkrediterte resultater skal klart identifiseres.

6.9.1 Kalibreringsmerker

Bruk av akkrediteringsmerker i kalibreringsmerker som benyttes av kalibreringslaboratorier akkreditert av NA skal være i samsvar med NAs krav til slike merker.

Akkrediterte kalibreringslaboratorier skal bare bruke kalibreringsmerker til utstyr som er blitt kalibrert under akkrediteringsomfanget.

Ethvert instrument eller utstyr som kalibreres etter en akkreditert prosedyre påføres kalibreringsmerket. Når instrumenter og utstyr re-kalibreres skal merket erstattes med et nytt som angir siste kalibrering.

Kalibreringsmerket skal så sant det er mulig plasseres slik at det er synlig ved bruk av instrumentet. Er plassering på instrumentet eller utstyret ikke mulig, skal merket plasseres på utstyrets kasse eller lignende.

Laboratoriet er ansvarlig for merkenes oppbevaring og utstedelse.

Merkets størrelse kan velges innenfor de begrensninger det settes til lesbarhet i dette dokumentet.

Instrumentets identifikasjonsnummer (Id. nr.), kalibreringsdato, kalibreringsbevisets løpenummer, laboratoriets registreringsnummer og signatur av den som har utført kalibrering utfylles av laboratoriet, og skal om mulig kontrolleres av den underskriftsberettigede som signerer det tilhørende kalibreringsbevis.

Laboratoriet kan dersom de ønsker det sette på merke med egen logo plassert til siden for eller under tekstfeltet. I så tilfelle skal akkrediteringsmerket framkomme på vanlig måte.

6.10 Prøvlingslaboratorier og inspeksjonsorganer

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Dersom akkrediteringsmerke benyttes på prøvingsrapporter eller inspeksjonsrapporter som også inneholder ikke-akkrediterede resultater, skal virksomhetene klart, og tydelig lesbart, angi hvilke prøvinger og inspeksjoner i rapporten som er akkreditert evt. ikke akkreditert.

6.10.1 Inspeksjonsmerker

Bruk av akkrediteringsmerke i inspeksjonsmerker som benyttes av inspeksjonsorgan akkreditert av NA skal være i samsvar med NAs krav til slike merker. Akkrediterte inspeksjonsorgan skal kun bruke inspeksjonsmerker på inspeksjonsgjenstander hvor inspeksjonen er omfattet av akkrediteringsomfanget. Inspeksjonsmerker som inneholder akkrediteringsmerke skal ikke gi inntrykk av at NA har godkjent eller kontrollert gjenstanden. Merke skal tydelig indikere at gjenstanden har blitt inspisert og kan inneholde følgende informasjon:

- navn og registreringsnummer til det akkrediterte inspeksjonsorganet;
- identifikasjon av utstyr;
- dato for inspeksjonen;
- kryssreferanse til inspeksjonsrapporten som ble utstedt i forbindelse med inspeksjonen.

6.10.2 Referansemateriale – merker og dokumenter

Bruk av akkrediteringsmerke i referansemateriale-merker som benyttes av referansematerialeprodusenter akkreditert av NA skal være i samsvar med NAs krav til slike merker. Referansemateriale-sertifikater og referansemateriale-merker som inneholder akkrediteringsmerke skal ikke gi inntrykk av at NA har godkjent eller produsert referansematerialet. Merke kan, i tillegg til informasjonen som kreves i ISO 17034, inneholde følgende:

- navn og registreringsnummer til den akkrediterte referansematerialprodusenten
- betegnelse på produktet og batchnummeret
- kryssreferanse til referansematerialsertifikatet.

6.10.3 SLP dokumenter

Akkrediteringsmerke kan benyttes på dokumenter knyttet til SLP-ordningene som omfattes av SLP-leverandørens akkrediteringsomfang.

6.10.4 Biobanker – merker og dokumenter

Bruk av akkrediteringsmerke i merker, sertifikater og dokumenter knyttet til biologisk materiale og tilhørende data av virksomheter akkreditert av NA skal være i samsvar med NAs krav til slike merker.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Akkrediteringsmerke kan benyttes i merker, sertifikater og dokumenter knyttet til biologisk materiale og tilhørende data som omfattes av akkrediteringsomfanget. Disse skal ikke gi inntrykk av at NA har godkjent, anskaffet eller genererte materialet eller dataene.

I tillegg til kravene i ISO 20387, kan merkene inneholde:

- navn og registreringsnummer til den akkrediterte biobanken;
 - betegnelse på det biologiske materialet; og
- kryssreferanse til rapporten, sertifikatet eller tilknyttede data, der det er relevant.

6.11 Vurderinger og fortolkninger og annet materiale relatert til undersøkelsesaktiviteter utgitt av et akkreditert laboratorium

Dersom det utgis rapporter som inkluderer akkrediteringsmerke og som inneholder vurderinger, fortolkninger og annet relatert til undersøkelsesaktiviteter, skal rapporten eller sertifikatet, når slike uttalelser er utenfor akkrediteringsomfanget, inkludere, i umiddelbar nærhet av akkrediteringsmerket eller til uttalelsene, en presisering som f. eks:

"Vurderingene/fortolkningene uttrykt i denne rapporten er utenfor omfanget av denne virksomhetens akkreditering".

6.12 Feltkalibrering/prøving

Et laboratorium som er akkreditert for feltkalibrering eller prøving skal benytte akkrediteringsmerke på samme måte som for kalibrering og prøving utført av et permanent laboratorium.

6.13 Sertifiseringsorganer for ledelsessystemer, personell og produkter

Alle sertifikater utstedt av et akkreditert sertifiseringsorgan og som er innenfor dets akkrediteringsomfang, skal ha akkrediteringsmerket eller annen henvisning til den gjeldende akkrediteringen.

For at et sertifikat eller annet sertifiseringsdokument skal kunne betraktes som akkreditert, skal det være utstedt av et sertifiseringsorgan i henhold til betingelsene for dets akkreditering, og det skal entydig identifisere akkrediteringsorganet og sertifiseringsorganet som har utstedt sertifikatet.

6.14 Henvisning til internasjonale avtaler om anerkjennelse*

* Revideres i 2026 ved kommende endringer

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Akkrediterte virksomheter oppfordres til å henvise til internasjonale avtaler om anerkjennelse på akkrediterte rapporter/sertifikater når disse inneholder resultater fra aktiviteter som er dekket av slike avtaler.

NA er signatar til relevante multilaterale avtaler, og informasjon om disse er samlet på nettsiden til European Accreditation, inkludert henvisninger til aktuelle internasjonale avtaler i ILAC og IAF.

Henvisninger til internasjonale avtaler kan enten være ved bruk av et relevant kombinert akkrediteringsmerke og/eller henvisninger i ordlyd på akkrediterte rapporter/sertifikater. Henvisninger skal være tydelig begrenset til de resultatene som er dekket av den relevante internasjonale avtalen.

6.14.1 EA MLA

Akkrediteringsomfang for laboratorier, SLP arrangører, produsenter av referansemateriale, inspeksjonsorgan, sertifiseringsorgan og validerings- og verifiseringsorgan henviser til at NA er signatar til EA multilaterale avtale (MLA). Det vil ikke refereres til EA MLA dersom aktuell akkreditering ikke er dekket av EA MLA eller NA ikke er signatar til EA MLA for aktuell akkreditering.

Akkrediterte virksomheter kan ved bruk av entydig ordlyd henvise til EA MLA på akkrediterte rapporter og sertifikater som inneholder akkrediterte resultater som er dekket av EA MLA. Bruk av tekstreferanse skal avtales med NA før den tas i bruk. Akkrediterte virksomheter kan ved bruk av følgende setning henvise til EA MLA på akkrediterte rapporter og sertifikater som inneholder akkrediterte resultater som er dekket av en EA MLA avtale:

<Navn på akkreditert virksomhet> akkreditert av Norsk akkreditering med registreringsnummer <XXX> dekket av EA MLA.

Akkrediterte virksomheter kan bruke EA MLA merket sammen med relevant akkrediteringsmerke når den rapporterte tjenesten er dekket av en relevant EA MLA. Videre krav og veiledning knyttet til bruk av EA MLA merket er beskrevet i dokument EA-3/01 S1 M. Bruk av EA MLA merket skal avtales med NA før det tas i bruk (D01122 Avtale om bruk av EA MLA merke).

6.14.2 IAF MLA

Akkrediterte sertifiseringsorgan kan bruke IAF-MLA merket sammen med relevant akkrediteringsmerke når den rapporterte tjenesten er dekket av en relevant IAF MLA. Videre krav og veiledning knyttet til bruk av IAF-MLA merket er beskrevet i dokument IAF ML 2. Bruk av IAF MLA merket skal avtales med NA før det tas i bruk (D01099 Agreement for use of the IAF MLA mark).

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

6.14.3 ILAC MRA

Akkrediterte laboratorier og inspeksjonsorgan kan bruke ILAC MRA merket sammen med relevant akkrediteringsmerke når den rapporterte tjenesten er dekket av en relevant ILAC MRA. Videre krav og veiledning knyttet til bruk av ILAC MRA merket er beskrevet i dokument ILAC R7. Bruk av ILAC MRA merket skal avtales med NA før det tas i bruk (D00576 Agreement for use of ILAC MRA mark).

6.14.4 Avtale om bruk av EA/IAF MLA og ILAC MRA merker

Tilgang til akkrediteringsmerker fra EA, IAF og ILAC gis når relevant avtale er inngått med NA.

Tillatelser for bruk av EA, IAF og ILAC merker er ikke overførbare.

Avtale om bruk av EA, MLA, IAF MLA og ILAC MRA merker kan oppheves som følger:

- Når som helst etter avtale mellom partene
- Når som helst av NA i tilfelle betingelsene for avtalen ikke overholdes
- Umiddelbart dersom akkrediteringen trekkes tilbake av NA
- Umiddelbart ved terminering av NAs status som signatar til relevant internasjonal avtale i EA/IAF/ILAC
- Umiddelbart dersom avtale om bruk av merket mellom NA og EA/IAF/ILAC opphører

6.15 Annen bruk av akkrediteringsmerket

Bruk av akkrediteringsmerket i tilfeller som ikke er beskrevet i dette dokumentet skal unngås. Den akkrediterte virksomheten kan søke akkrediteringsorganet om dispensasjon.

7 Brukere av akkrediterte tjenester

7.1 Sertifiserte foretak

Sertifiserte foretaks bruk av akkrediteringsmerket skal være i samsvar med retningslinjer utarbeidet og håndhevet av aktuelt akkreditert sertifiseringsorgan. Slike retningslinjer skal være basert på kravene i dette dokument.

Ved sertifiserte foretaks bruk av akkrediteringsmerket skal dette være utformet som beskrevet i dette dokumentet og være gjengitt sammen med logo til aktuelt akkreditert sertifiseringsorgan. Akkrediteringsmerket skal trykkes umiddelbart til høyre for logoen til den aktuelle akkrediterte virksomheten, og ikke være større enn denne.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Akkrediteringsmerket tillates ikke brukt på kalibreringsbevis, prøvingsrapporter, sertifikater eller tilsvarende dokumenter utarbeidet av sertifiserte foretak og heller ikke på sertifiserte produkter.

7.2 Bruk i bedrifter med sertifisert styringssystem

Bruk av akkrediteringsmerket skal være klart begrenset til de aktiviteter som er sertifisert av sertifiseringsorganet under dets akkrediteringsomfang. Akkrediteringsmerket skal framkomme kun i kombinasjon med sertifiseringsorganets logo.

Når et sertifiseringsorgan sertifiserer et laboratoriums styringssystem, skal det ikke gi laboratoriet tillatelse til å benytte dets akkrediteringsmerke på prøving/inspeksjonsrapporter eller kalibreringssertifikater.

Referanse til akkreditering i bedrift med sertifisert styringssystem skal ikke gi inntrykk av noen akkreditert produktsertifisering.

Den sertifiserte virksomheten skal ikke sette akkrediteringsmerket på produkter. For bruk av akkrediteringsmerke på emballasje henvises til egne regler spesifisert i gjeldende akkrediteringsstandard.

Likeledes skal sertifisering av styringssystemer for virksomheter som leverer tjenester ikke føre til at akkrediteringsmerket settes på noen produkter som er relatert til tjenestene.

7.3 Brukere av akkrediterte laboratoriers tjenester

Akkrediterte laboratorier skal sikre at deres kunder ikke misbruker akkrediterte kalibreringsbevis og/eller prøvingsrapporter, ved å angi følgende tekst på dokumentene: "Prøvingsrapporten eller kalibreringsbeviset skal ikke kopieres i ufullstendig form, uten skriftlig godkjenning fra laboratoriet".

8 Misbruk av akkrediteringsmerke eller henvisning til akkreditering

Akkrediterte virksomheters henvisning til akkreditering, eller bruk av akkrediteringsmerket, i strid med kravene i dette dokumentet, vil kreves endret. Dette gjelder også ved sertifiserte foretaks bruk av akkrediteringsmerket som sertifiseringsorganene er ansvarlig for å håndheve.

Dersom påleggene fra Norsk akkreditering (NA) ikke følges, kan NA trekke akkrediteringen tilbake.

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

NA kan gå til rettslig skritt mot virksomheter dersom ovennevnte pålegg ikke viser seg å være tilstrekkelige

9 Endringer siden forrige versjon 11.07

Kapittel	Endring
Hele dokumentet	Organisasjon er endret til virksomhet i hele dokumentet. Vedlegg 1 er nytt
1	Lagt til "og andre aktuelle dokumenter" og "og for laboratorier som er oppført i NAs GLP-register" i andre setning. Lagt til produsenter av referansematerialer, arrangører av sammenliknende laboratorieprøving og biobanker i tredje setning.
2	Akkrediteringsomfang: Lagt til SLP program, produsenter av referansematerialer, biobanker, inspeksjon, validerings- og verifikasjonsorgan og EMAS i første setning. Akkrediteringsmerke: deler er flyttet til punkt 4 Akkrediteringsmerket
3	Norsk akkrediterings logo: nytt punkt, samlet informasjon om NAs logo.
4	Akkrediteringsmerket: nytt eget punkt, samlet informasjon om akkrediteringsmerket. Lagt til at akkrediterte virksomheter har rett til å bruke akkrediteringsmerket. Spesifisert følgende: Akkrediteringsområdet og det tresifrete tallet betegnes som registreringsnummer i dette dokumentet. Endret identifikasjon på medisinsk prøving fra TEST til MED, på SLP-arrangører fra PT til PTP og for biobanker fra BIO til BIOB. Fjernet ETS EUs klimavotesystem. Lagt til akkrediteringsstandarder for alle akkrediteringsområdene.
5.1 (tidligere 3.1)	Setningen NAs logo er registrert fellesmerke nr. 204654 (ref. registreringsbrev fra Patentstyret) [8] er flyttet til punkt 3.
5.2 (tidligere 3.2)	Tydeliggjort beskrivelse av registreringsnummer
5.6 (tidligere 3.6)	Endret overskrift og beskrivelse
6.1 (tidligere 4.1)	Lagt til «Søkere kan ikke benytte akkrediteringsmerket» i første avsnitt.
6.5 (tidligere 4.5)	Lagt til merker knyttet til biologisk materiale i nest siste avsnitt.
6.7 (tidligere 4.7)	Punktet omfatter også nå e-postsignatur.
6.8 (tidligere 4.8)	Forenklet og tydeliggjort beskrivelse. Spesifisering av bruk av akkrediteringsmerket for sertifiseringsorgan tredje avsnitt. Forenkling av tekst i avsnitt fem og seks. Lagt til følgende i avsnitt syv: validering eller verifikasjon, referansematerialer, SLP-arrangementer eller biologisk materiale (biobanker). Lagt til referansemateriale og biologisk materiale i avsnitt åtte.
6.9.1 ny overskrift under 6.9 (tidligere 4.9)	Endret fra NAs logo til akkrediteringsmerker i første setning. Nest siste avsnitt: endret fra akkrediteringsnummer til registreringsnummer
6.10.1 - 6.10.4	Nye punkter
6.13 (tidligere 4.13)	Endret overskrift og fjernet henvisning til IAF Resolution 2018-13, IAF Resolution 2017-19 og IAF Resolution 2016-17. Fjernet setningen: Avvik fra dette må være akseptert av NA før utgivelse i avsnitt to. Fjernet setningen: I de tilfeller der et sertifiseringsorgan er akkreditert av mer enn ett akkrediteringsorgan, skal sertifikatene bære minst ett akkrediteringsmerke.
6.14 (tidligere 4.14)	Lagt inn overskrifter for EA MLA, IAF MLA og ILAC MRA. For EA MLA er teksten omarbeidet og beskrivelse av EA MLA merket er tatt inn. Lagt til henvisninger til mal for

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

	avtale om bruk av IAF MLA merket. Beskrivelse av avtale om bruk av merker er angitt i eget underpunkt 6.14.4. Tekstreferanse for henvisning til IAF er fjernet.
7.1 (tidligere 5.1)	Fjernet "være godkjent av NA" i andre setning, første avsnitt.
8 (tidligere punkt 7)	Endret overskrift.

Eksterne referanser

[Vilkår for å være akkreditert](#)

[Vilkår for registrering i Norsk akkrediterings GLP-register](#)

[NS-EN ISO/IEC 17025:2017](#)

[. EA-3/01 M:2025 EA Conditions for the use of accreditation symbols, logos and other claims of accreditation and reference to the EA MLA signatory status](#)

[ILAC R7:05/2015 Rules for the Use of the ILAC MRA Mark](#)

[. ILAC P8:11/2023 ILAC Mutual Recognition Arrangement \(Arrangement\): Supplementary Requirements for the Use of Accreditation Symbols and for Claims of Accreditation Status by Accredited Conformity Assessment Bodies](#)

[IAF ML 2:2023 General Principles on the use of the IAF MLA Mark](#)

[Agreement on use of ILAC MRA accreditation mark](#)

[Norsk varemerketidende 40/00](#)

[Norsk varemerketidende 51/00](#)

[. ILAC R4:10/2016 Use of the ILAC Logo and Tagline](#)

Vilkår for bruk av Norsk akkrediterings logo i akkrediteringsmerker og for henvisning til akkreditering og god laboratoriepraksis (GLP)	Dok.id.:D00067
Norsk akkreditering/Norwegian Accreditation	Krav

Vedlegg 1

Eksempler på akkrediteringsmerker

Akkrediteringsmerket er en kombinasjon av NAs logo og identifikasjon av en konkret akkreditering i form av akkrediteringsområdet og et tresifret tall. Unntaket er for EMAS hvor hver nasjon er tildelt sin identifikasjon sammen med et firesifret tall.

Akkrediteringsområdene er identifisert på følgende måte:

CAL	Kalibrering (NS-EN ISO/IEC 17025)
TEST	Prøving (NS-EN ISO/IEC 17025)
MED	medisinsk prøving (NS-EN ISO 15189)
MSYS	systemsertifisering (NS-EN ISO/IEC 17021-1)
NO-V-	EMAS miljøkontrollør
PROD	produktsertifisering (NS-EN ISO/IEC 17065)
PERS	personellsertifisering (NS-EN ISO/IEC 17024)
INSP	inspeksjon (NS-EN ISO/IEC 17020)
GLP	god laboratoriepraksis
PTP	SLP-arrangører (NS-EN ISO/IEC 17043)
VV	validerings- og verifikasjonsorganer (NS-EN ISO/IEC 17029)
RMP	produsenter av referansematerialer (NS-EN ISO/IEC 17034)
BIOB	biobanker (EN ISO 20387)

